उत्य। उक्त्वैवङ्खमाकाशमुत्पत्य मारीचम्प्रति चक्रमे यत्र मारीचोराक्षसस्तत्र गत इत्यर्थः अनुपसर्गाद्वेति क्रमेस्तङ् मनोवदाशु यातुं शीलमस्येति कर्त्तर्य्युपमान इति णिनिः शितास्त्रभृत् गृहीततीक्ष्णचन्द्रहासः समुद्रस्य सविधे समीपे आवासोयस्य मारीचस्य सह विधेन सविधमिति व्युत्पत्तिमात्रं शब्दस्तत्समीपवाची॥ ३०॥ ज०म०

उत्पेत्यादि। एवमुक्त्वा दशग्रीवोरावणः खमाकाशं उत्पत्य मारीचं प्रति लक्षीकृत्य चक्रमे गतः वागेरिति मं द्वितीयानिमित्तकस्य प्रतिशब्दस्य गित्वाभावात् मन इव शीघ्रं यातीति मनोयायीति कर्त्तर्य्युपमाने उपपदे णिन्निति परः खमते गोत्रादित्वाण्णिन् व्याघ्रश्चासौ श्वाचेति वाक्यं कुर्व्वता क्वचिदुपमानव्यञ्जकशब्दाभावेऽप्युपमानं गम्यते इति सूचितं तेन मन इव यायीत्यर्थोगम्यते शितं तीक्ष्णमस्त्रं विभर्त्तीति क्विप् समुद्रस्य सविधे समीपे आवासो यस्य तं। सदेशाऽभ्याससविधसमर्य्यादसवेशवदित्यमरः॥ ३०॥ भ०

सम्पत्य तत्सनीडेऽसौ तं वृत्तान्तमशिश्रवत्। त्रस्नुनाथ श्रुतार्थेन तेनागादि दशाननः॥ ३१॥

सम्प। असौ दशग्रीवः तत्सनीडे मारीचस्य समीपे अत्रापि सह नीडेनेति व्युत्पत्तिमात्रम् समेत्य यात्वा तं वृत्तान्तं शूर्पणखाकथितमशिश्रवत् श्रावितवान् शृणोतेर्ण्यन्तस्य लुङि रूपम् तेन मारीचेन श्रुतार्थेन त्रस्नुना त्रसनशीलेन दशाननः अगादि उक्तः कर्म्मणि लुङ्॥ ३१॥ ज०म०